СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 138. Джерзи Сіті, Н. Дж., второк, 16. червня, 1925. VOL. XXXIII. No. 138. Jersey City, N. J., Tuesday, June 16. 1925. THREE CENTS

Вуглеві страйкарі в Новій Шкотії палять компанійні доми

СІДНІ, Нова Шкотія, 13. червня. — Заворушення серед вуглевих страйкарів підприємства Бритиш Емпайер Стіл Корпорейшен тревають далі, хоча до міста спроваджено коло цїв тисячі війска. Не дивлячися на те, страйкарі захопили в свої руки цілу промислову частину міста та спалили компанійні склепи й магазини. Уряд вислав сюди ще один відділ війска.

АМЕРИКАНСЬКИЙ УРЯД НЕ ДУМАЄ ЗМІНЯТИ ПОЛІТИКИ СУПРОТИ МЕКСИКА.

ВАШИНГТОН, 13. червня. — Високі урядники американського уряду заявляють на публичну заяву президента мексиканської републики Каеса, що ся заява не може змінити в нічому політики Злучених Держав супроти Мексика. Америка буде далі домагатися від Мексика змінити політику мексиканського уряду супроти американських горожан.

Офіціяльної заяви в справі заяви Каеса ще не видано.

НЮЙОРСЬКА СТЕЙТОВА ПЕРЕПИСЬ.

НЮ ЙОРК, 14. червня. — З огляду на те, що стейтова перепись (конскрипція, „цензус") населення в стейті Ню Йорку кінчиться в найблизчу середу, а досі ще богато людий не подало урядовим списувачам населення свого імени, конскрипційний уряд просить таких людий вислати на адресу начальника конскрипції („супервайзор оф енюмерейшен") в свойому місті карточку з поданнем: імени; мешкання, себто числа дому й вулиці; становища супроти голови родини; расу (краску шкіри); пол; вік; край уродження; кілько літ в Злучених Державах; чи горожанин чи чужинець; як горожанин натуралізований, коли й де був натуралізований; звання; та чи робітник чи підприемець.

ДВІ СЕСТРИ МИЛОСЕРДЯ ПОСТАВЛЕНО НА ВОЄННИЙ СУД.

ВАШИНГТОН, 12. червня. — Департамент фльоти постановив поставити на воєнний суд дві доглядачки хорих за те, що вони пачкували на воєнні кораблі алькоголічні напитки для знакомих моряків.

Одною з обжалованих є Рут Андерсон, головна доглядачка хорих у Вашингтонських доках.

ВЖЕ ТЕПЕР ЛАГОДЯТЬСЯ ДО БУДУЧИХ ПРЕЗИДІЯЛЬНИХ ВИБОРІВ.

ДЕНВЕР, Колорадо, 12. квітня. — Тут зорганізувався й заінкорпорувався Клюб Вибору Алфреда Е. Смита президентом в 1928. році. Як видно з самої назви клюбу, він поставив собі за ціль повести пропаганду за вибором теперішнього нюйорського губернатора президентом Злучених Держав. Був він уже кандидатом на сей уряд два рази, але за кождим разом проти-католицька більшість на демократичних конвенціях потрафила повалити його кандидатуру.

ВІДКИНУВ ВЕЛИКІ СУМИ.

НЮ ЙОРК, 12. червня. — Джан Сковпс, учитель природничих наук у висшій публичній школі в Дейтоні, в Тенесі, котрий має незадовго відповідати перед судом за нарушенне стейтового закона, забороняючого навчанне науки про розвій звіринних родів, відкинув пропозицію одної спілки рухомих образків, котра давала йому 50,000 долярів, якби він дав її виключне право здіймати образки з його процесу.

Він теж відкинув пропозицію одного газетярського синдикату, котрий обіцяв йому 150,000 долярів у рік, якщо він буде писати для нього про природничі науки так, як він навчає. Сковпс каже, що його тепер не цікавить нічо инче, лишень судова боротьба.

ПЯТЕРО ЛЮДИЙ ПОГИБЛО ВІД ПОЖАРУ НА КОРАБЛИ.

АТЛЕНТИК СИТІ, Ню Джерзі, 12. червня. — Від попарення на горіючім корабли Крісталі померло досі 5 людий. Розведене поліцією слідство виказало, що причиною пожару був вибух машини на кораблі. Виратувані пасажири оповідають про геройства людий в ратуванню потопаючих товаришів.

ОБЖАЛОВАННЄ ПРОТИ КОРОПА.

ПОМПТОН ЛЕЙКС, Ню Джерзі, 12. червня. — Рибацьке й Мисливське Товариство просило стейтового посла Комстока, щоби він апелював в стейтовім уряді зробити щось проти коропа. В озерах сього стейту намножилося сего рода риби стільки, що другі роди просто жити не можуть, бо короп пожирає їх всіх. Рибакам ходило, очевидно, о те, що сі другі риби зїдає короп, а не вони.

НАЙШЛИ РАКА ДИВНОЇ КРАСКИ.

НЮАРК, Ню Джерзі, 12. червня. — Один місцевий торговець рибою найшов у ладунку раків, які він дістав з Портленду, в стейті Мейні, великого рака кроваво-червоної краски.

Всі другі раки сеї породи є зеленкуваті.

Покупці торговця всі дивувалися красці сього рака, але ніхто не збирався його купувати. Хтось повідомив нюйорський музей природних наук в Ню Йорку, і його представник купив рака для наукових дослідів. Коли торговець довідався, що його рак піде до музею, він віддав гроші та подарував свого рака музейови зовсім даром.

НЕБЕЗПЕЧНИЙ ПОЖАР У ФАБРИЦІ СІРНИКІВ.

НЮ ЙОРК, 12. червня. — У фабриці сірників підприємства Кинг Бук Меч Ко. в Бруклині вибух пожар, який відтяв дорогу 20 робітникам і робітницям, що тоді там працювали. [illegible]

УДАРТЕ В ВІЧЕВИЙ ДЗВІН, ДОПОМОЖІТЬ ГОЛОДНОМУ СЕЛУ.

Від місяців не бачить наш селянин хліба. Сам не має чим поживитися і не має зерна на весняний посів. Тепла зима і миша знищила озимину. Лютий ворог донищує його податками і данинами та жде на його загибіль.

Громадяне. Не даймо загибати живому народови. Киньмося всі як оден до ратунку нації. Нехай прокинеться в ту страшну хвилю і найбільш заспалий кут, хай вдарить в вічевий дзвін і кличе нарід на пораду, на негайну допомогу нашому Голодуючому Рідному Селу.

Поратувати село — це наш святий обовязок, бо ратуючи село, ратуємо українську націю. Від того обовязку не може і не сміє відтягнутися буквально ні одна особа українського роду.

В першій мірі, повинні взятися до цеї праці наші товариства і парохії по місцях, а дальше всі свідомі громадяне. Повинні скликувати віча і наради і представити народови голодове лихоліття в старім краю.

Коли бракує Вам бесідника пишіть до Обєднання на адресу:

OBYEDNANNYE, 847 N. FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA.

КАЛІФОРНІЯ ЗНОВА ВІДБУЛА ЛЕГКЕ ПОТРЯСЕННЯ ЗЕМЛІ.

ЛОС АНДЖЛЕС, Каліфорнія, 12. червня. — В сьому місці й околиці далося відчути нині коло четь години на трету сполудня легке потрясення землі. Шкоди не було ніякої.

ВОРОНА ПАЛІЄМ.

ТОВАНДА, ПА., 12. червня. — В недалекому місточку Милені зчинився вчора пожар, в якому погоріли магазини муки й худобячого окорму та деякі господарські будівлі одного фармера, разом вартости 9,000 долярів.

Пожар повстав з того, що ворона сідаючи на електричні дроти, ростягнула крила так, що її тіло утворило полученне межи двома дротами, якими йшла електрика сили 33,000 вольт. Від сього загоріли електричні проводи на тих двох лініях та знищили пожар в будівлях.

ПРОГІБІЦІЯ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ.

ЛОНДОН, 12. червня. — Заряди кількох індійських провінцій почали послідними часами прогібіційний рух. Торговлю всякими алькоголічними напитками здушено покищо в Мадрасі й Бомбаю.

БОЛЬШЕВИКИ ПОБИЛИ ТЯЖКО ПРОФ. ГРУШЕВСЬКОГО.

„Новое Русское Слово" (виходить у Ню Йорку) доносить, що в помешканні Української Академії Наук в Київі большевицькі студенти важко побили професора Михайла Грушевського, звісного українського самостійника, котрий перейшов був до большевиків. Причиною нападу було те, що Грушевський помістив статю про Шевченка, у якій ярко підчеркнув ненависть українського поета до Москалів.

САМОГУБСТВО В АНГЛІЙСЬКІЙ КОРОЛІВСЬКІЙ РОДИНІ.

Зять короля Юрія, Франц Ляссель, муж кн. Марії, одинокої доньки короля, пoпoвнив самогубство в неділю 10. травня, раном вистрілом із револьвера в голову. Самогубство викликало велике враження в Лондоні та стало світовою сензацією. Причина його не відома. Ляссель одружився з княжною Марією в 1923 р. Супруже було щасливе і дібране. Ляссель осиротив двоє дітей.

[illegible]

ГІГІЄНІЧНІ ПРИПИСИ НА ЧАС ЛІТНИХ СПЕК.

НЮ ЙОРК, 10. червня.— Міський уряд здоровля оголосив такі приписи на час літних спек:

Їсти і пити дуже умірковано; в часі великої спеки зовсім не їсти мяса.

Поживу пережувати старанно; в спеки передівсім їсти много ярини.

Вулицею все йти тим боком, де є тінь; ніколи не спішитися; старатися нічим не журитися. Не пити води ні ніяких напитків з ледом. Солодощів і солодких напитків уживати дуже мало. Одіж легка і ніде не стиснена.

Передівсім вистерігатися сонішних поражень шкіри; коли однаковож сонце спалить десь шкіру, сейчас намастити спалене місце „гольд крім-ом" або какаовим маслом.

Не витрачувати своїх сил на маханне вахлярем. В кімнатах держати вікна заслонені. Купатися як найчастійше, щоб удержати шкіру в чистоті. Найліпше змиватися що дня губкою, замочуваною в холодній воді.

Вистерігатися витворюючих тепло пожив мучних, солодких або товстих. Залишити їдженнє солодощів, цукорків і всіх солоджених напитків.

Спати много. Ніколи не купатися по їдженню, з заповненим жолудком. Політику і політичні дискусії оставити цілком аж до осени.

Не забувати, що молоко матери є найліпшою поживою для немовляти. Коли дитину муситься годувати штучно, ніколи не робити сего без поради лікаря. Пожива дитини мусить бути держана як найчистійше.

Давати дитині дуже много чистої, холодної води. Одіж мусить бути чиста і вільна. Охоронювати перед порохом. Щоденно купати в чистій воді і на ніч змивати губкою. Не давати ніяких ліків, хиба записані лікарем. А найважнійше зі всіх: охоронювати очи дитини перед безпосередними проміннями сонця.

КУРЯТКО З ЧОТИРМА НОГАМИ.

В Українця із Галичини з села Брижави, пов. Добромільського, Василя Галилуйка, замешкалого під ч. 81 Галин Ст. в Біңгемтон, Н. Й., тому 4 тижні вилізло куря з чотирма ногами; одна пара ніг є там, де належиться і ними ходить як каліка, бо другі дві ноги є на переді на самім череві. На ящці виросла кість, а на сій кости є дві ноги такі великі як і ті другі, тільки ходить тими звичайними, а ті передні тягне за собою поміж задними. Курятко [illegible]

СМЕРТЬ ЧЕРЕЗ ЦИГАРЕТКУ.

Своїм життям і життям свого 6-літного сина заплатив Давид Ґаврилик, майстер - механік Консолідейтед Майнінґ енд Смелтінґ Ко. в Трейл, Б. К., коли оноді хотів закурити собі циґаретку. Ґаврилик з жінкою і сином та з товаришем Демідовом їхав автомобілем поміж горами Брітіш Коломбії. Зближаючися до моста на Шіп Крік, він звільнив розгін автомобіля і сягнув до кишені за циґареткою. При сім однакож відвернув увагу від керми автомобіля, автомобіль скрутив з моста і проломивши поруче, впав з пасажирами з моста в воду. Жінка Ґаврилика і Демідов вспіли якось висунутися з автомобіля і дістатися на беріг, але самого Ґаврилика найдено на другий день неживого у воді в віддаленню одної милі від місця випадку, а його синка так і не найдено.

Ґаврилик був незвичайно талановитий Росіянин, який в протягу 15 літ вибився з простого робітника на майстра- механіка.

ПОЛІЦІЯ ПЕРЕСЛІДУЄ ЧАСОПИС.

У Вінніпеґу арештовано трох людий, управителів часопису „Мус Джо Нюс", котрий то часопис вів контест вгадування погоди то що, за що люди вигравали гроші. Управителів часопису арештовано за те, що вони фальшивою системою виманювали від людий гроші. Вони се робили так, що мали свого аґента з прибраним іменем раз в Кальґарах, раз в Едмонтоні, раз в Реджайні або деінде і він кождого тижня брав нагороду. Йому відтак посилалося чек, він підписував, звертав назад і урядники його міняли. Таким способом гроші не виходили з каси ніколи, а люди раділи, що хтось виграє нагороду.

УСПІШНА ОПЕРАЦІЯ ЛЮДСЬКОГО МОЗКУ.

Ґрінвуд, Місс., 8-го червня — З тутешнього шпиталю вийшов чоловік, Бен Райлей, на якім переведену небувалу до сих пор в лікарськім званню операцію. Його вдарено в голову тяжкими ножицями в сей спосіб, що череп розбився, а ножиці розтяли мозок на просторони трех цалів. Наслідком удару ножиці потріскали і кусники сталі лишилися в мозку. В часі переведеної операції лікарі видобули сі кусники сталі, а разом з ними дві унції мозку. Хорий довший час не міг говорити, а в цілім орґанізмі слідно було певного рода параліж. Та третього дня по операції він на стільки подужав, що міг вже о власних силах сидіти на ліжку. По деякім часі зовсім видужав і [illegible]

Мексиканський президент обурюється на заяву американського секретаря стейту.

МЕКСИКО, 14. червня. — Мексиканський президент Каес видав у відповідь на осторогу американського секретаря стейту Келоґа публичну заяву, в котрій з обуреннєм випрощує собі давати подібні поучення.

Каес заявляє, що Мексико є добре свідоме своїх зобовязань та що воно свої зобовязання виконає я кслід. Не потреба американському секретареви стейту покликатися на суд історії, бо щодо сього то на суді історії стоїть не лишень Мексико, але й всяка держава у світі. Мексико не дозволить ніякій державі ні її горожанам заняти в Мексику привілейоване становище. Мексико має право ухвалювати собі такі закони, які йому захочеться, і всякі уваги чужої держави про такі закони вважає посяганнєм на повну мексиканську незавісимість.

КИТАЙЦІ СПАЛИЛИ ДВА КОНЗУЛЯТИ.

ЛОНДОН, 14. червня. — Телеґрама з Шанґгаю до Де Дейлі Експрес подає, що товпа Китайців напала на конзуляти Анґлії й Япану в Кію-Кіянґу й спалила їх. Японський конзулят мали ще кромі сього ограбити. У заворушеннях брали участь робітники й студенти. Китайські війска остаточно відогнали демонстрантів.

(Кію-Кіянґ лежить над рікою Янґсе, 130 миль на полудневий схід від Ґанкаву та повисше Шанґгаю. Має населення 100,000).

ПОКІНЧИЛИ ПРАЦІ КОЛО ОБМЕЖЕННЯ ЗОРУЖЕНЬ.

ЖЕНЕВА, 13. червня. — Межинародна конференція для обмеження торговлі оружем і амуніцією вже покінчила свої праці і у вівторок вечером приступить до підписання протоколів.

АЖ ТЕПЕР ПОТВЕРДЖУЮТЬ ДОГОВОРИ.

РИМ, 13. червня. — Сенат італійського парляменту потвердив нині договори версайський, тріянконський і нейльський.

Сі договори були спершу ратифіковані королем, але після італійської конституції для належитої ратифікації потреба потвердження парляменту.

НІМЕЧЧИНА ТЕЖ БУДЕ ШУКАТИ БІГУНОВОГО ПОДОРОЖНОГО.

БЕРЛІН, 14. червня. — Німецький уряд думає вислати в короткім часі експедицію (виправу) на північний бігун. Проводити нею має Др. Екенер, той самий, що привіз до Америки Цепеліна.

Як до часу виїзду німецького бальона не найдуть норвезького подорожного Амундсена, то німецька виправа дістане приказ шукати за ним.

ПОБОЮЮТЬСЯ ПОВАЖНОЇ КРІЗИ В НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН, 13. червня. — Німецькі ґазети заповідають поважну крізу для теперішнього уряду.

Німецькі соціялісти взяли фінансові трудноші фірми Штінеса за признаку наближаючоїся поважної економічної крізи. Кромі сього вони ще далі дивляться з підозріннєм на заходи німецьких монархістів.

РАТУНКОВИЙ КОРАБЕЛЬ АМУНДСЕНА ДОЇХАВ ДО ШПІЦБЕРҐЕНА.

АДВЕНТ БЕЙ, Шпіцберґен, 13. червня. — Інґетре, корабель, висланий норвезьким урядом для шукання за пропавшим бігуновим подорожним Амундсеном, уже доїхав сюди нині рано. Мимо весни, гори острова покриті ледами до самого моря. З моря, однак, крига вже стопилася.

НАЙШЛИ ТІЛО ЗАМУРОВАНЕ В ДОМІ ЛІКАРЯ.

МАРСЕЙЛЗ, Франція, 13. червня. — Велику сензацію в сьому місті викликала афера д-ра Піера Буґрата, який тепер жде в місцевій тюрмі суду за злочин убийства.

Минувшого марта пропав з міста банковий касієр Руменї. Зникненне викликало природні догади, бо пропавший мав тоді при собі дороге каміння та ще готівки яких 30,000 франків. Ніхто так не жалував за пропавшим, як його невідступний приятель, др. Буґрат. Оба приятелі здавна бавилися разом і гуляли, оба йшли на війну, й оба були відзначені разом за геройство.

Та недавно хтось з пацієнтів д-ра Буґрата пустив чутку, що в лікарській канцелярії доктора душний воздух. Зловила сю чутку поліція й післала аґента на розвідини. Слуга лікаря потвердив чутку. Поліційний аґент зайшов до дому й самий переконався власним носом про страшну задуху. Повідомлена про се поліція почала слідство вже не на жарти. Її пошукування принесли небувале відкритте. В тій самій комнаті, де лікар приниммав своїх хорих, була шафка з лікарськими приладами, а за нею, за свіжо затинкованою й заліпленою свіжим папером стіною найдено скритку. Коли аґенти розбили стіну, звідти на них упав труп. У ньому роспізнано банкового касієра Руменї, приятеля д-ра Буґрата, що пропав був з 30,000 франків у кишені.

До того часу поліція була вже роскрила, що др. Буґрат жив дуже виставно, що мав всякі афери з жінками, що розвівся зі своєю женою, та якийсь час тому назад був у скрутному фінансовому положенню. Його й арештовано під закидом вбийства свого приятеля. [illegible]

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$7.00	На рік	$7.00
Six months	$3.75	На пів року	$3.75
Three months	$2.00	На три місяці	$2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіти і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$5.00	На пів року	$5.00
Three months	$2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
В Канаді належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНСЬКІ ЖІНКИ! БЕРІТЬСЯ ДО РОБОТИ

Ведемо загально-народну акцію в справі допомоги голодним. Акцію в першій мірі гуманітарну, яка повинна зрушити серця кождої людини, а особливо промовити до серця благородного, вже з природи на людські нещастя чутливого, українського жіноцтва.

Допомога голодним повинна рушити наші жінки до самостійної праці в тім напрямі, особливо тих, що вже зорганізовані в свої жіночі товариства. Допомогова акція повинна злучити і незорганізовані жінки в спеціяльні Жіночі Комітети Допомоги Голодному Селу. Нещастя, що спало на рідний край таке велике, що відвернути його зможе тільки ціла нація. До праці над ратунком голодних мусить стати кожда свідома одиниця, кожда свідома жінка. А та посідна в першій мірі.

Голодом найбільш загрожене наймолодше покоління, наші діти — надія нації. Українська жінка і українська мати повинна мати цю обставину на увазі і в тім напрямі повести ратункову акцію.

Маємо повну надію, що патріотичне наше жіноцтво не заведе нас, зрозуміє вагу хвилі і поведе широку ратункову акцію.

СПЕКА І РЕДАКЦІЯ „ЄЖИДНЕВНИХ"

Бідним редакторам „Єжидневних" в Ню Йорку треба було писати під понеділок вступну статтю. А тут така спека, що і за перо брати не хочеться. А до того, щоби писати статтю треба не тільки пером махати, а таки дещо натиснути голову. Тиснуть бідаки на всі застави, а нічого не виходить. Нема що писати.

Аж оден сарака впав на щасливу думку: давайте, каже, джерзисітську „Свободу", то там щось певно знайдемо. Вхопили „Свободу" тай натрапили на статтю „Без ілюзій". „Нічого собі", кажуть, „можнаби передрукувати". Але як, „таж там самі буржуї пишуть", каже якийсь московський підхвостень.

Рада в раду рішили друкувати, але підмастити пролетарським сосом „Єжидневних". Ми писали про те, що це вже реальна робота, коли в краю місто свариться, відновляють читальні, закладають кооперативи і фабрики, школи і т. п. бо в цей спосіб підносимо націю, а в даних відносинах ведемо „реальну політику".

А „Єжидневні", перемучені спекою, взялися це критикувати. Що нам, мовляв, з газет, коли вони не можуть бути опозицією до польської влади, що нам зі шкіл, коли вони не можуть служити нашому народови. Наш мужик плює на то всьо, а йде відбирати землю у поміщиків. Ось реальна політика, але на таку не може „Свобода" відважитися, бо вона панська і за панами тягне.

Відома річ, що комісарі від „Єжидневних" відбирають панам польським землю в Ню Йорку та роблять паперову революцію в редакції. Можна їм це дарувати, бо і так ніхто їх серіозно не бере, але годі не піднести того, що вони в імя революції заборонюють вже нашому народови будувати свої школи і кооперативи і приказують залишити ті витребеньки, а йти панам землю відбирати. От коби то хоч оден комісарчук вибрався в дорогу та показав українському мужикови як то відбирати землю, то булаби радість велика. Якби то наш нарід привитав таких героїв, скільки би то землі їм не дав в нагороду. Але де там, і буком їх не виженеш з Ню Йорку. Хиба на спацер до Шікаго або Дітройт, щоби і там проповідувати революцію та відбирати землю.

А наш бідний селянин і школу будує і кооперативу закладає, бо його простий розум йому каже, що то добра і хосенна річ. Він знає далі, що самим язиком землі не відбереш, а силою. А щоби була сила то треба селянина освідомити і поставити на ноги, а не пускати большевицького блахмана про світову революцію та большевицький рай.

„Свобода" проповідувала весь час боротьбу зі всіма ворогами українського народа. З ніким вона не мирилася до большевицьких зайдів включно, а землю признавала українському селянинови, а тільки її не роздавала як „Єжидневні", бо має почуття встиду і відвічальности. Не роздає чого не посідає.

„Свобода" є за боротьбою за землю і волю, тільки не вірить, щоби московське [illegible] на Україні дало волю і землю українському народови. Ту землю дістане і закріпить за собою наш селянин тоді, коли прожене на західно-українських землях ляцьких наїздників, а на Великій Україні московських.

Коли ми таке голосимо то не баламутимо нашого народа, а говоримо дійсну правду, а баламутять ті, що голосять нам збратання з польським і московським пролетаріятом, який колонізує наші землі та забирає нашим селянам землю, яку то нашому селянинови не тільки від польських поміщиків, але і від московського „пролетаріяту" відбирати прийдеться.

Та цего не годні зрозуміти редактори від „Єжидневних" в холодну днину не то в спеку. Тепер і довбнею до їх розуму не добешся. Не лишаеться нічого іншого як залишити їх в супокою. Хай далі роблять революцію і забирають землю від польських поміщиків при 17 іст 3-та ул. в Ню Йорку.

Щасте, що хоч не забирають від московських комісарів, то роздавати наші землі Татарам, Жидам, Циганам, або від [illegible]

РЕЛІҐІЙНА ТОЛЄРАНЦІЯ В НІМЦІВ А В НАС

Як доносять телеґрами з німецької столиці Берліна, ґенерал Гінденбурґ, новий президент німецької републики, приняв на авдієнцію делеґацію Німецького Межививіроісповідного Церковного Союза. Ся депутація прийшла зложити йому желання з приводу його вибору на найвисший уряд німецької републики та впевнити його про моральну поміч зі сторони своїх церков.

Кождого Українця мусіло вдарити в очи наперед те, що в Німеччині є організація, яка обєднує в одну організацію всі німецькі віроісповідання, себто й протестантів, і католиків, і навіть Жидів. Українців так розсварили вороги нашого народа, що Українцеви просто в голові не може поміститися, як може католик засісти в одній, не то вже реліґійній, але політичній організації з православним або протестантом. Хваляться Українці буйною фантазією, але вони ніяк не можуть уявити собі навіть своєю буйною фантазією, як моглаби на Україні повстати така межививіроісповідна організація, в якій моглиби засісти поприсебе такі далекі від себе віроісповідання, як отсе зібралися в Німецькому Межививіроісповідному Церковному Союзі. Таж коли Українці організують навіть політичну організацію, то католицькі священники сейчас питаються, чи організація католицька, а православні попи, чи вона православна, а протестанські проповідники, чи вона протестантська. У нас таке водиться, що католицький священник цурається організації, з якої не викинено всіх православних і всіх протестантів; що православний пятнує як католицьку організацію, в якій найшовся один католицький священник, а протестант собі, щоби не остати позаду, дре носа, як йому згадати політичну організацію, в котрій сидять або православні або католики.

В Німеччині в імени католиків і протестантів і Жидів промовляв один бесідник. Де таке можливе у нас, щоби десь в імени Українців всіх церков і вір міг промовляти один чоловік? Що дивнійше, сі Німці трох віроісповідань згодилися на одно, а саме на те, що новому урядови треба поґратулювати й обіцяти, що всі вони будуть піддержувати його моральною силою всіх церков. Представмо собі, що в нас случається подібна нагода. Чи пішлиби представники всіх віроісповідань на Україні разом до українського президента? Чи моглиб вони вибрати одного бесідника? Чи моглиб вони обіцяти в імени всіх церков на Україні, що вони будуть піддержувати державний уряд? Не дурімся, але подивімся відважно дійсности в очи. Чи не судимо ми кождого чоловіка не після його характеру, після того, який він чесний, характерний, відважний, але передовсім після того, до якої церкви він колекту платить? Чи не нападаємо ми передовсім на ті ґазети, орґанізації й приватних людий, які не роблять ярмарочного крику через свою віру й які шанують віру всякого чоловіка? Чи не ділимося в політичних партіях передовсім після нашої віри? Се факти дійсности. А що зробилиб ми, якби нам прийшлося витати нашого президента? Українські католики пішлиб собі витати того президента осібно так, щоби православні не чули, і поставилиб президентови ультімат: мовляв, або ти піддержуй лишень нас, або ми з тобою та з твоїм схизматицьким, протестантським, чи жидівським урядом не хочемо мати нічого спільного. Українські православні собі махнулиби [illegible]

рою, то вони козарлюги йому покажуть, де раки зимують. А протестанти собі післалиби президентови депутацію, щоби вона йому сказала-приказала заявитися за протестантизмом, бо інакше горе йому. Так виталиби українського президента церкви, з котрих кожда заявляється перед народом одиноко правдивою українською вірою.

Президент Гінденбурґ відповів, що він і його уряд буде придержуватися засади реліґійної толеранції, що він буде вважати, щоби всяка віра була на рівні з усякою другою, щоби кожда церква мала тільки прав, що друга. Хоча президент Гінденбурґ є протестантом, і хоча до протестантської віри зачислюється які три-четверті німецького народа, та мимо сього він не міг сказати, що уряд буде піддержувати протестантську віру, та буде старатися скріпити протестантські церкви. Від нього сього навіть не ждали протестантські церкви, коли вони зібралися разам з католиками й Жидами в одну організацію та вислали спільну делеґацію. Видно навіть одновірці Гінденбурґа ждуть від нього яко президента, що він буде держатися безсторонно межи всіми вірами в Німеччині. В такому відношеню межи урядом а церквами президент німецької републики бачить будучність і силу німецької держави й німецького народа. Німецькі ґазети піднесли в гору сю заяву першого німецького виборного президента. Сю телеґраму розтелеґрафовано по світу, і ніхто в світі не може заперечити глибокого розуміня сеї заяви. Але найби таку заяву сказав українським депутаціям український президент, то з такої заяви булиби невдоволені всі українські віри. Католики поборювалиби його яко ворога католиків, протестанти, яко ворога протестантів, православні яко ворога православних. Вислід бувби такий, що український уряд, вибраний українським народом, поборювалиби яко ворожий українському народови всі українські церкви.

Треба се сказати не тому, щоби підсунути думку, що мовляв Українці гірші від Німців. І Німці не були все такі розумні. І Німці теж мали свої реліґійні війни, в яких Німець-католик різав Німця-протестанта, а Німець-протестант з вдячности поров Німця-католика. Та якраз ті реліґійні війни переконали Німців, що за реліґію сваритися нема чого, що всякий Німець, який підносить реліґію на перше місце, є властиво зрадницьким і шкідником Німеччини, та що Німеччина вратуватися може від реліґійної сварки лишень через відлучення держави від церкви, через відділення політики від реліґії, через проголошення засади повної реліґійної терпимости для всякого реліґійного переконання. І тому, коли тепер ми читаємо телеґраму про збірну католицько-протестантсько-жидівську депутацію в німецького президента та про його збірну відповідь усім вірам Німеччини, то нам не треба думати, що наш народ гірший від Німців, та що в нас таке не можливе, але треба подумати собі, що ми дещо остали позаду поза культурним світом, та й нам треба попрацювати серед свого народа, станути в ряді поступових народів, щоби така річ, як отсе діється в Німеччині, сталася можлива на Україні.

Сподіється президент скріплення національної сили німецького народа від взаїмної реліґійної терпимости межи німецькими церквами, то треба й нам сподіватися скріплення сили українського народа від скріплення релігійної тер- [illegible]

ЛИСТ ДО РЕДАКЦІЇ З ФЛОРИДИ.

Високоповажаний Пане Редакторе!

До мене надходить чимало листів з запитами про Флориду, умови життя та праці тут і про те, кому слід, кому не слід сюди їхать та про кошти життя і подорожі. Гадаючи, що ці справи можуть мати інтерес для ширшої маси Українців в Америці і не маючи змоги за браком часу відповідать кожному з окрема прошу Вас не одмовить надрукувать в Вашій шановній часописі слідуюче:

1) Клімат в Флориді не зрівнаний — завше тепло, але ніколи не буває дуже великої спеки, нормальна температура літом 75—85, зимою трохи менше. В районі од West Palm Beach і до Міямі завше есть морський бріз, який робить спеку незрівнано легшою ніж в літі в Ню Йорку.

2) Земля в богатьох місцях прекрасна і плодюча, в богатьох — погана і не плодюча, або заливається часто водою.

3) Фабрик дуже мало.

4) **Заробітки.** Всі **фаховці** в будівельній ґалузі — мулярі, пластерери, столярі, малярі, також Sign painters, декоратори, steel workers, авто-механіки, механіки для Mashin shops, фотографи, літографи, Electricians, printers, architectural draftsmen і т. д. — завше знайде добрий заробіток по всіх центрах у Флориді. Common laborers — нефахові робітники можуть знайти заробіток на фармах — коло $90 в місяць на своїх харчах, залізницях, копанню камінів і т. д.

Землякам цеї катеґорії їхать сюди не раджу, бо тут їм доведеться конкурувать з Ніграми, що роблять майже всю некваліфіковану роботу. Common laborers на будівлях мають 45—50 центів за годину.

Бізнесмени — з ґросернями, бучернями, lunch room-ами, laundry, cleaning & pressing, hair dressing, beuty parlors і т. д. — всі роблять добрий бизнес. Бутлеґери також.

Інтелігентні професії — адвокати, лікарі, архітектори, інжиніри — стоять добре і чужинець, коли він володіє англійською мовою, знайде заробіток легше ніж де инде.

Доля **фармера** залежить голчином од його розуму, але також од щастя.

Я бачив багатьох, що збанкротували по власному недбальству або невмінню, бачив такше чимало людий втерявших од повіні або засухи, але знаю людий — навіть пару земляків, що почали тому 8 літ так, без гроший, з ручним плугом, а тепер мають по 5—6 тракторів і маєтку на сотню тисяч долярів.

Небезпечне фармерство — рання ярина, що може дать иноді кілька тисяч долярів на акер, але може вимерзнуть, або загинуть од повіні.

Певне фармерство — молочарство і овочі та пасічництво, також птиця — дає сталий і добрий дохід, але не дає шансу забогатіть або збанкротувать протягом одного двох літ.

Хто хоче стати тут фармером мусить мати 1) голову, 2) руки, 3) охоту до праці, 4) хоч небогато гроша — не меньше $3.000—4.000. Успіх при цих умовах забезпечений.

Кошта подорожі і оглядин — їзда залізницею або пароплавом і дорога (бо готелі дуже дорогі $2.50—$25.00 за добу) і не дасть ознайомлення з краєм. Єдиний спосіб, який можу радити — це їхать власним автом, везучи з собою намет (tent). В такий спосіб за 250—300 долярів можна обіхати і оглянути всю Флориду. Коли в авті буде 4 чоловіки, то це вийде їм дешево і безперечно подорож варта того, щоб на неї ці гроші витратить. Я охоче дам всяку пораду землякови, що до мене завітає, але ні заробітку ні притулку обіцять нікому не можу. [illegible]

КАНАДІЙСЬКІ ЕМІҐРАЦІЙНІ ЗАКОНИ.

Іміґраційна політика Канади відріжняється від американської тим, що вона гнучкійша, — може лекше приспособитись до змінчивих обставин. Канада не обмежує іміґрації ні що до числа, ні що до раси майбутніх іміґрантів, але дає своему правительству право пускати їх або не пускати, залежно „від потреб країни". Тепер іміґрантів до Канади взагалі не допускають, за виїмком слідуючих катеґорій, які можуть свобідно приїздити:

1. Хлібороби, які приїзджають до Канади, щоб осісти на землі, і мають потрібні матеріяльні засоби для того, щоби почати господарство.

2. Хліборобські (сільські) робітники, які можуть мати надію, що дістануть в Канаді роботу.

3. Жіноча домашна прислуга, як що теж має основу думати, що найде заробіток.

4. Жінки, малолітні діти (до вісімнайцятого року) канадийських мешканців, які вже були допущені по закону і мають спромогу удержати приїзджаючу родину.

Ті обмеження не стосуються до британських підданих і до горожан Сполучених Держав, які можуть свобідно переселюватись до Канади, коли мають досить грошей, щоби удержатись поки найдуть собі заробіток.

Пашпорти.

Кождий іміґрант, що хоче дістатись до Канади, мусить мати пашпорт від уряду тої держави, в якій він є підданим чи громадянином. На протязі одного року від видання пашпорту він мусить бути предложений канадийському іміґраційному урядовцеви в Европі для одержання віз. Тільки з пашпортом своеї держави і з канадийськими візами можна бути допущеним до Канади.

Пашпортів і віз не потребує тільки британський горожанин, горожане Сполучених Держав і фармері, хліборобські робітники і домашна прислуга, що прибуває до Канади зі Сполучених Держав (хоч і не американські горожане).

Канада вимагає, щоб іміґранти приїздили просто зі своеї країни. Тому для допущення не вистарчає довший чи коротший побут в Сполучених Державах. Инша справа, як хто їде через Америку лише переїздом з Европи, щоби дістатись до Канади.

З другого боку канадийський уряд оповістив, що не буде давати дозволу приїздити до Канади тим іміґрантам, які лише хочуть виминути американські іміґраційні закони і через Канаду перебратись до Сполучених Держав.

Тимчасові гості.

Іміґраційні обмеження не мають на увазі не-іміґрантів, значить осіб, котрі приїзджають до Канади лише на деякий час, в гостину або за ділом. Так можуть приїздити: туристи, що хочуть бачити Канаду або через неї їдуть далі; студенти, що приїзджають вчитися в канадійських вищих школах і можуть лишитися, доки вчаться; лікарі, артисти, атлети і т. и.; купці і торговельні аґенти; представники трейдюніонів і т. д.

Гроші.

На вступі в Канаду не платится ніякої такси. Іміґранти повинні мати з собою досить грошей на кошти дороги до свого місця призначення в Канаді. Понад то повинні мати деякі грошеві засоби на перший час. Давнійше вимагали, щоб кожда доросла людина мала хоть пятьдесять долярів, потім двіста пятьдесять, тепер сума не означена і залежить від окремих обставин в кождім випадку.

Инші постанови.

Закона проти контрактових робітників, як в Сполучених Державах, Канада не має. Навпаки, звичайно іміґранти приїзджають до Канади вже на якусь умовлену роботу.

Зрештою умови допущення менш більш такі самі, як в американськім іміґраційнім законі. Так само Канада не допускає хорих з якоюсь заразливою слабістю, хорих на умі, калік, яким трудно би було собі заробити на прожиток, осіб засуджених за злочин і т. и. Окрім того Канада не допускає людей, які у війні помагали англійським ворогам, служили як шпіони проти Англії та її союзників або були замішані в заговори проти британського правительства і т. д.

Іміґранти у віці понад 15 літ мусять вміти читати — все одно, в якій мові. Вміти писати не потребують.

Дипльоматично.

Покійний перський шах Назред Дін спитав раз свого першого дворака, кого він уважає славнійшим: його (цебто шаха) чи його батька? Питання було небезпечне, бо незручна відповідь могла дворака коштувати — життя. Всетаки цей вивязався з критичного положення. А саме відповів осьтак: „Твій батько, пане, був славнійший від тебе. Бо хоч ти в усьому подібний до свого батька, то він таки в одному перевисшив тебе: він мав славнійшого сина як ти!"

— Перепрашаю вас, пане, чи ви вже бачили коли бандита?

— Ні...

— Ну, то тепер бачите. Гроші сюди!

АНГЛІЙСЬКА СЛАБІСТЬ.

Директорка відділу материнства й дитячої гигієни нюйорського департаменту здоровля, Др. Флоренс МекКей, в своїй промові через радіо щодо англійської слабости у дітей звернула увагу, що головна справа є в тім, щоб зразу захоронити дитину перед слабістю. Хоч англійська хороба й не є так дуже небезпечна, щоб наслідком її мусіла бути завжди смерть, але дитина дуже терпить й дістає лекше всякі инші дитячі хороби, коли її організм вже ослаблений англійською слабістю.

Сама англійська хороба, котру Американці називають рікетс, це дитяча слабість костей. Полягає в тім, що діточий організм, невідживлюваний як слід, не дістає тих складників, які потрібні до доброго й правильного розвитку сильних костей. Через те діточі кістки не набирають потрібної твердости й не можуть як слід піддержувати тіла ані сповняти своїх инших завдань. Це й проявляється на зовнішному вигляді хорої на ту недугу дитини. Ноги в неї викривляються в каблуки, кости в колінах та на кістках рук і ніг в неї неприродно грубіють, а грудна клітка часто через грубіння кінців ребер набирае неприродної форми. Дитина часто виглядае, якби була горбата.

Англійська слабість трапляється головно серед зовсім малих, одно, дво, трилітних дітей і відповідно не лічена оставляе по собі сліди на все життя.

Окрім того дитина хора на ту недугу дуже пізно вчиться ходити, пізнійше, чим повинна, дістае зубки, а й вони дуже скоро псуються. Ще заки видно скривлення ніг чи здеформовання грудної клітини, дитина, в якої є початки англійської слабости, дуже сильно пріє, передовсім в часі сну, і то на голові і в горішній части тіла, часто западае на жолудок і плече, коли її переносити з місця на місце, або взагалі рухати. Це послідне тому, що в неї дуже ніжні кости і болять її при порушенню.

Природно, що ті всі прояви відбиваються на загальнім здоровлю дитини, не дають їй як слід розвиватися, роблять її невідпорною на инші недуги, як запалення легких, інфлюензи і дифтерії та спричиняють, що у таких дітей усі недуги мають богато сильнійший і небезпечнійший перебіг, чим у здорових. Неодна дитина легко перебулаб кір, шкарлятину чи коклюш, та ослаблення наслідком англійської хороби каже їй мучитись, а часто й спричинюе смерть.

Причина англійської слабости лежить у невідповідному відживлюванню та нездоровім приміщенню дітей. Недостаток доброго материнського чи коровячого молока, брак свіжого воздуха сонця, бруд і вогкість помешкання та нечиста постіль й одежа дитини, це і є одинокі причини тої недуги. Ліком на неї — свіжий воздух, сонце, чистота та здоровий харч. Молоко матери — в першім місяці життя, а як мати не може сама кормити або нездорова, то свіже коровяче молоко, по тім потрохи ярини, в якій находяться складники потрібні для доброго розвою костей (вітамін), як приміром сок з помаранчі.

Коли недуга вже проявляеться, тоді треба богато сонця. Лиш зовсім малих дітей не слід виставляти в найгорячійшу пору дня прямо на сонце, — а далі натирання рибячим траном по припису лікаря.

Соняшне світло видае такі проміння, котрі в медицині називаються „ултра віолет райс“; вони найбільше корисні до лічення англійської слабости. Найліпший спосіб є лічення соняшним світлом, тому треба веати дитину кождого дня на свіжий воздух коли гарна погода; при тім треба відкрити руки і колiна дитини й виставити таким способом тіло прямому соняшному світлу з початку не більше як на пів години. Коли, наприклад, на дворі сонце, але великий вітер, тоді можна виставити дитину на сонце при вікні в хаті. Тільки треба незабувати про те, що вікно мусить бути отворене, бо соняшні проміння гублять свою лічебну спосібність, коли переходять через віконне скло.

Взагалі лічення англійської слабости полягае не так в ліках, як в відповіднім плеканню і відживлюванню дитини. Тому в першу чергу треба дбати, щоб не допустити до появи тої слабости, а то значить зважати на те, як дитина мешкае, і чим її кормлять. Це встереже батьків від богатьох клопотів і дитину виратуе від терпіння, часто від каліцтва а деколи і від смерти.

Справді богато лекше подбати про дитину, щоб вона не захорувала, ніж лічити її тоді, коли вона вже надбала слабости.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА“.

Над берегом.

Дві жінки старших літ глядять на чоловіка одної, який купається.

— При такій температурі я не позволила би купатися мому чоловікові.

— Чомуж ні?

— Ну, ваш чоловік бизнесмен, а я з маленької платні не всилі би вижити, колиб що приключилося.

При касі.

Селянин: Най ми пан дадуть білет третої кляси. Касієр: Куди? Селянин: А пана що то обходить?

Наші діти.

Донечка: Мамцю, чи то правда, що ми женщини маемо першенство? — **Мама:** Правда. — Донечка: А чому мій брат скорше вродився, як я?

В. БУДЗИНОВСЬКИЙ.

Сава Чалий.

(Историчне оповідання).

1)

(Историчне оповідание).

Старий Клим Ющук мав нині в своїй пасіці богато роботи, бо вилетіло аж одинацять роїв. Хоч йому було вже сімдесять років, зробив усю ту роботу сам один, без помічника. Обслужити вісімдесять пнів, то не забавка. То вже робота. Заліпивши глиною затвір послідного пня, старий сів на лавці під вишнею, щоби видихатися. Набив люльку, запалив і пакав, час до часу спльовуючи.

— Як вироїться решта, то знов буде звиш сто пнів, — мурмотів під носом. — То вже буде над мої сили. Нарік здам пасіку на Гната. Або нехай сам робить, або нехай найме пасічника мені до помочи...

— Чи не йде хто? — старий заговорив голоснійше, закладаючи долоню за ухо, щоби ліпше чути. — Справді йде хтось.

До пасіки вступив піп, парох Ющука.

— То ви панотче? Подивитися на мою пасіку? Спасибі вам за ту честь, що ви навідалися до мене.

Старий підвівся і ступав назустрічу гостеви.

— Сідайте, діду, сідайте. Не трудіться до мене, бо й я саду на лавочці біля вас. Я справді прийшов подивитися на вашу пасіку, бо мені сказали, що вона в Куничах найбільша.

Ющук вернув з попом під вишню і оба сіли на лавочці.

— Кажете, що моя пасіка найбільша в селі, — Ющук зачав. — Вона не так моя, як мого зятя. Я лише орудую нею. Вона справді найбільша. Нині досвіта було вісімдесять пнів. Тепер є вже Богу дякувати девятьдесять і один. Сотка без девяти. Вона була би ще більша, як би... чи доньку моеї сестри, дав їй пятьдесять пнів. Вже й донька сестриної доньки віддалася. І вона дістала пятьдесять.

— Куничі взагалі богате село. Тут справді мід і молоко течуть рікою.

— Та богате, панотче. Менше двох ланів ніхто тут не мае. Як ми сюди прийшли, то тут була пустиня... Як скрізь між Богом і Дністром. Війна винищила цвітучі села, городи. Деякий час взагалі нікому не вільно було жити тут. Хіба лиш вовкам та иншим хижакам. Десь недесь сліди з якогось муру, або якась стара груша, чи яблінка показували, що давнійше таки жили тут люди. В однім місци стояв камяний хрест. Він ще до нині стоїть. То той хрест, що перед церквою. Саме й того року, коли ми прийшли сюд иселитися, поставили там церкву. Бачите, яке тепер пишне село на тій колишній пустини.

— Добре, що ви самі зачали балакав про церкву. Я, скоро прийшов до Кунич, загадав про се побалакати з громадою. Та заки зачну з цілою громадою, побалакаю з вами. Ви найстарший в селі, вас люди поважають.

— Або церкві що хибуе? — Клим спитав видивившися на попа.

— На таку громаду за мала. За мала і стара вже дуже. Построена з мягкого дерева, вже не довго видержить. Підруби геть вже розсипаються.

— Ліс хвалити Господа великий. Поставимо нову. Нову і більшу.

— Чи не краще булоби, як би таке богате село здвигнуло муровану? Камінь також мае те.

Старець глянув попови в очі, не відаючи. Потому, потупивши очи в землю, довго думав щось не озиваючися. З його лиця мож буловичитати, що якась турбота стала налягати на його бота стала налягати на його душу. Аж по довшій хвили, неначе очунявши, підвів голову і забалаків.

— Правду кажете, панотче, що краще булоби муровану. І таку богату громаду, як Куничі, стати на се. Біда тільки в тім, що час не стоїть. Час іде, і лиш Бог святий знае, що той час принесе. Може він ось ось принесе нам щось таке, через що в Куничах стане непотрібною ні одна, ні друга... ні мурована ні деревляна!

Піп глянув на Ющука здивований.

— Як маю розуміти ваші слова, діду? — спитав. — Гадаете, що Куничани може перейдуть на лютрів, або й жидами стануть?

— Не те, панотче, не те! Ви, згадавши про потребу будови нової церкви, нагадали мені, що час іде, та що наш час доходить. Настануть инші часи і нині я ще не годен вгадати, кому будуть молитися в тій новій, в тій мурованій, нашими руками на божу хвалу здвигненій церкві.

— Як то кому? Богови!

— Або Богови, або чортови, — Ющук додав шепотом і понюпився.

— Гадаете, що в Куничах такі лихі люди? Я сего не замітив. Народ тут богомільний.

— Ви, отче, ще не довго тут, на сій Україні, що під Польщею. Ви прийшли з за Дніпра, з Гетьманщини; з тої України, що під Москалем. Ви між нами що лиш пятий місяць, отже ви знаете лише се, що в Куничах бачили власними очима. Ви знаете, що є, але відав ще не вспіли провідати, що було. Не знаючи того, що було, не вгадаете, що, недай Боже, буде. З усіх Куничан я був перший, що прийшов сюди. Сюди я прийшов аж з під Луцька і се місце вибрав на нашу слободу. Бо Куничі слобода... ще слобода.

— І я знаю, що Куничі слобода.

— Отже се й ви знаете. Але чи знаете, коли слобода кінчиться, і коли з нею кінчиться рай Куничан? Чи знаете?

— Ну? Мабуть десь в найблизших роках, бо як я чув, Куничі були першою слободою в сих сторонах. Коли ви сюди прийшли?

Старий довго мовчав, глядячи вперед себе померклим зором. Важко зітхнув і став, цідячи поволи, розказувати.

— Гарна, щаслива була та хвиля, коли ми сюди примандрували. Було нас півтора сотні душ. Самі збігці, що повтікали від ріжних панів на Волині. Хоч якийсь час треба було тут жити під чистим небом, хоч довго нерухана земля була запущена під буряном і хащами, але ми почували себе неначе в небі. Тяжка робота не томила нас, не пригнітала до землі, бо силу давала нам воленька. Ми всі втікли від тяжкої панщини, а тут дістали вольну волю на трицять років. Всі, що сюди прийшли, гадали, що до смерти спекалися панщини. Мені було тоді сорок років. Тоді я й подумати не міг, що Бог додасть мені ще трицять і я слободу пережию, та ще раз натягну на себе ярмо неволі. А на таке заноситься. Ми всі, що сюди прийшли, гадали, що кінець слободи і нова неволя захопить аж по нашій смерти наших синів і наших внуків. Тоді думали ми, наші діти і наші внуки підуть за приміром своїх батьків і дідів. Возьмуть, що дастся взяти, під паху і підуть далі в степи, де ще нема панів, ні панщини, ні неволі. Ось та хвиля наближаеся. А що буде, коли Куничі вироються? Коли в селі лишаться тільки такі старі й немічні, як ось я, бо вже не здужають втікати в купі з молодими, то для кого буде мурована церква? І до старої деревляної не буде кому ходити, не то до нової великої.

— Колиж Куничам слобода кінчиться? — піп спитав.

— Сюди прийшли ми на провесні року сімнацять сотні третого. Той рік вирізаний на церкві. Ви письменні, прочи... церкву, ви нагадали мені, що сей рік то послідний рік слободи, послідний рік нашої волі... Що то буде нарік, що то буде?!

Старий понурив голову і скрив лице в долонях.

— Не журіться, діду — піп став його потішати. — Панщина хоч прийде, то вона чейже не буде тут така тяжка і гірка, як була на Волини, або в Галичині. Там пани знають, що народ не мае куди від них втікати, отже тиснуть людий, кільки можуть. І там пани не бояться тиснути, бо там народ від дитини виріс та виховався в неволи, отже він покірний. Проти неволі не бунтуеся, ще й цілуе ту руку, котра його бє. Там народ думае, що то вже Бог так дав, щоби був пан і невільник. Тут народ буйнійший. Тут ціле молодше покоління виросло, не знаючи, що таке неволя, що таке панщина. Пани знають, що таких не легко вбрати в шори, отже не будуть тиснути так, як тиснуть на Заході. Будуть обережні і накинуть легоньку панщину, невеличкі данини. Таке чейже не вижене Куничан з Кунич і нова мурована церква таки буде потрібна.

— Не вижене? Гадаете, панотче, що не вижене? Нас старих, що ту неволю вже кушали в своїй дідизні, може не вижене. Але стрібуйте запрягти до воза лошака, що доси гуляв по степу вільний. Стрібуйте, спіймавши таку пару, зараз запрягчи. Побачите, чи не рознесе вам воза. Такі ті Куничани, що родилися тут, та виросли на волі. Спитайте, от хоч би мого зятя, Гната Голого. Спитайте, чи пішов би на панське поле на одну днину, на одну годину. Спитайте, чи дав би йому одну курку! Гадаю, що з будовою церкви треба нам зождати бодай ще рік. Той перший рік по слободі. По році покажеся, чи в Куничах церква ще буде потрібна.

Піп відійшов сконфужений. Ідучи сюди, загадав, що старий піде йому на руку, що за собою потягне цілу громаду. По розмові додумався до того, що ліпше балакати з молодими.

Ющукови по тій розмові з попом неначе прибуло дальших десять старечих років. Згорбився посоловів.

— Гей ви пчілки мої! — зітхав, глядячи на ряди пнів. — До сеї пори лиш я ділився з вами вашою роботою. Але я не обкрадав вас. І я робив з вами. Я дбав, щоби й вам було добре. Щоби мороз не вигубив вас, щоби дощ не заляв вашої домівки, щоби вашої праці не зів галапас. Тепер будете мусіли робити ще й на пана, котрий коло вас не ходить і не дбае за вас. Коби тільки не брав більше, як десятину!

Піп не покинув думки будови мурованої церкви. Щоби вимиркувати, як думае молоде поколіннє, пішов просто до Ющукового зятя, Гната Голого.

— Що ми самі не додумалися до того! — Голий скрикнув, вислухавши попа. — Добре, що ви, панотче, прийшли з тою гадкою вже тепер, з весною. Перед нами до зими ще великий час. Як зараз возьмемося до роботи, то сегорічне Різдво будемо святкувати в новій церкві.

— Так скоро не піде..

— Чому не піде?! В нашім селі робочих рук богато. Чого самі не втнемо, зроблять наймлені майстри. Коби тільки гроші, а гроші в нас е.

— Ще не знати, що в громаді инші скажуть. Гнат Голий, то ще не ціла громада. Дехто може лінивий, дехто скупий.

— А я вам кажу, що в такім ділі за вами піде ціла громада. Як раду скличете нині, хоч-би в ночи, то вже завтра люди будуть лупати і возити камінь, та поїдуть по майстрів.

— Як побалакаете з вашим тестем, то иншої заспіваете. Я з ним вже балакав.

— Мій тесть противний?! — Голий скрикнув здивований. — Він, такий побожний? Зараз іду до него.

— Чи ви знаете, що сей рік, то послідний рік слободи? Що вже нарік прийде панщина і Бог зна, яка неволя?

(Дальше буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

НЕ ПЛЮВАТИ НА ПІДЛОГУ.

Яких вісімдесять літ тому славний англійський письменник Чарлс Дікенс видав свої „Американські записки", в яких поміж всякими иншими вражіннями з подорожі по Америці змалював ще й тутешній „національний звичай" — прилюдного спльовування. Змальований він у Дікенса дуже докладно, яскраво і, можна сказати, брутально, з такою короткою оцінкою: „Ціла штука представляється як якась навмисно прибільшена бридота, якої вже нічим гірше збридити не можна".

З того часу минуло вісімдесять літ і американські „менери" вже давно не такі грубі й простакуваті, як їх записав Дікенс. Люде „навмисне" вже не плюють. Але все ще богато їх плює „прилюдно", на підлогу, на вулиці, в публичних будинках куди попало.

Та це не тільки бридота, а й небезпечно. Навіть у здорових людей в роті, в горлі і в носі все міститься велика скількість всяких живих бацилів, зародків ріжних слабостей, — простуди, інфлюензи, запалення легких, дифтерії і такого иншого. Одній людині вони не шкодять, але дïставшися до організму другої, більш податної для слабости, можуть набавити її тяжкої зарази. Це особливо легко може статися тоді, коли якась заразлива слабість вже поширена в даній місцевости. А перекинутися з одної людини на другу вони можуть саме тому, що вона їх випльовує чи випчихує. Те саме треба сказати про сухітників, що носять з собою бацилі туберкульози і необачно випльовують їх у воздух, на підлогу чи в уличний пил — на нещастя здоровим людям, що можуть заразитися.

Яка велика та небезпека зараження бацилями, що їх кожний подув вітру розносить разом з вуличним пилом, на тім питанню не всі лікарі годяться. В темних і мокрих місцях ті бацилі можуть жити цілими місяцями, але де сухо й на сонці, вони швидко гинуть. Та всі годяться в тім, що це „прилюдне спльовування" дуже небезпечне для дітий, які дома качаються на підлозі, бавляться на вулиці і на траві, хапають всяку річ в руки і можуть нахапатися всякої зарази.

Хоч з часів Дікенса відносини богато змінились і американські манери покращали, але досить переїхатися на залізниці і заглянути до того вагону, де курять, щоби переконатися, що „прилюдність" спльовування ще далеко не виключена.

Та поки воно так, то богато залежить від чистого (й мокрого, щоб не збивати пороху) замітання дома і від міських властей, щоб дбали про чистоту на вулицях. З окрема важно, щоб на весну і в літі, коли богато пороху, вулиці часто зливати водою, щоб вітер не міг здіймати куряви і з порохом заносити людям до рота й до носа усіх тих заразливих частинок, що перемішалися з порохом.

ЖАРТИ

В московській парні.

— Може пообтинати мозолі?

— Щож ти собі думаєш? Тоді це означало би: „Непрацюючий член суспільности"!

(Крокодиль — Москва).

В ателіє.

— Подобаються мені ваші ефектовні краски, хотілаб я взяти деякі собі до дому.

Маляр: Ну це не тяжко — ви, пані, вже сидите на моїй палеті.

Відшкодування.

При рубанні дерева паде пень нещасливо на невідповідний бік. Один робітник під деревом тяжко ранений, другий рятується. Пізнійше жінки обох стрінулися й між ними начинається така розмова:

— А що одержали ви відшкодовання?

— Так, чотириста долярів.

— Що, чотириста долярів? А мій дурний Стефан відскочив на бік!

— Подумай собі, приятелю, майже перед самим моїм шлюбом довідався я, що моя наречена платила місячно по 500 долярів кравчисі!

— Ну й що?

— Тому я надумався й оженився з тою кравчихою.

Хитрий.

Чоловік і жінка пішли до театру, ще й взяли з собою свою шестилітну дитину. Зараз на першій дії розплакалася дитина. Прийшов до них до льожі театральний слуга й сказав, що коли дитину не вспокоять, мусять вийти з театру, а гроші їм дирекція зверне. Мати вспокоїла дитину. Колиж уже на третій дії не сподобалася їм пєса, каже чоловік жінці: — Вщипни-но добре дитину!

— Щойно тамтого тижня дала я вам десять центів, а ви вже знову приходите? Щож ви з ними зробили?!

— Не гнівайтеся, пані, але за тих десять центів я викупався, обстригся, обголився, вишампунувався, купив собі потім фрак, краватку з діямантовою шпилькою, а тепер я, на жаль, знову вже майже як святий турецький.

В поїзді

вивязується гутірка між двома подорожніми:

—Де підете нині вечером, як прийдете до міста? — питається один.

— До міської опери, — відповідає другий.

— Алеж біймеся Бога, таж сьогодня має там гостинний виступ один співак. Він, кажуть, ніщо не варта. На ніщо його спів!

— Ну, але я мушу піти до опери.

— Мусите? Щось такого! як можна примушувати себе до чогось подібного?

— Бо я, власне, виступаю, я цей чужий гостинний співак оперовий — була оконечна відповідь.

Князь і Фільозоф.

Князь Дірас, бачучи, як фільозоф Декарт смачно заїдає, сказав глумливо до нього:

— Ну, то фільозофи люблять також такі ласощі?

— Чомуж би ні? — відповідає Декарт. — Чи думаєте, що природа сотворила добрі речі лише для дурнів.

Дощ.

Учитель: Відки береться дощ, дитинко?

Ученик: Від моєї бабуні. Вони повідають усе, що як має бути дощ, то він вісім день наперед крутиться їм по костях.

Катальоґ Книгарні „Свободи"

"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

СЛІВЦЕ ДО НАШИХ ПОКУПЦІВ

Хто більше читає той більше знає.

Се вже неоспоримий факт, що народи, які сьогодня стоять висше культурно, завдячують се просвіті, — і читанню книжок. Вони не жаліли гроша на піддержане своєї літератури, не жаліли часу на читанне книжок, не дивились обоятно на просвітні потреби. Не диво отже, що й піднеслись висше від инших народів. — Нам треба памятати се, що й вони колись стояли низше, тому перед нами так само отворена дорога до більшого поступу як у них. До сього не запізно. Одначе сього ми потребуємо зараз, а не колись. На світі красше стане, если народи будуть менше більше однаково стояти культурно і просвітно, бо тоді один буде мусів другого рівно трактувати. Читайте отже книжки і то читайте найбільше, а будучність перед Вами.

ДЕ СВІДОМІСТЬ, ПРОСВІТА, ПОСТОЯННІСТЬ — ТАМ СИЛА!

Всі члени Українського Народного Союза повинні памятати при купні книжок, що весь прихід з книгарні „Свободи" остається в їх організації, себто в руках самих членів та членкинь У. Н. Союза.

Товариства, Братства й Сестрицтва Українського Народного Союза повинні памятати при замовлюванню книжок і друкарських робіт, що, замовляючи сї книжки й роботи в друкарні „Свободи", дають заробляти своїй власній організації, себто збогачують самих членів та членкинь У. Н. Союза.

† Коротка Історія Козаччини, нап. проф. Володимир Антонович, із переднім словом про житте та діяльність Антоновича, із портретом автора, образами гетьманів, картою України і увагами д-ра Мирона Кордуби, друге видання ... 65
Коротка Історія Руси до зруйновання Запорожської Січи ... 10
† Коротка Історія України (з богатьома малюнками і мапами) Івана Крипякевича, опр. ... 50
* Короткий огляд українського письменства від 11-го до 18-го століття, Ост. Макарушка ... 30
† Короткий підручник до науки німецької мови ... 15
† Кость Гордієнко-Головко, останній лицарь Запорожжя, історичне оповідання А. Кащенка, видання 3-тє ... 20
* Кривавий шлях (Шерльок Гольмс) в 2-ох частях, К. Дойля ... 60
* Кроваві діяманти, новочасний роман, написав Фон Ром ... 35
† Кузь та Грицунь, оповідання В. Винниченка ... 10
* Культура, національність та асиміляція, П. Понятенка ... 30
† Летючий корабель, українська народна казка (зі збірника І. Рудченка), з 5-ма малюнками Ю. Магалевського ... 10
Лис Микита. З німецького перекл. Ів. Франко ... 50
* Листи з ... і инші оповідання ... 25
1. Лист шинкаря до Люципера і відповідь, 2. Про алькоголь ... 10
† Літературні характеристики українських письменників, І. Іван Франко (поезія), нап. Антін Крушельницький, опр. ... 1.25
† Літературні характеристики українських письменників, II. Маркіян Шашкевич, з ілюстраціями, нап. Богдан Лепкий, брош. 35, опр. ... 50
† Літопис української революції, матеріяли і документи, Ф. Доценко ... 3.00
† Люба-згуба, повість Ю. Федьковича, зредаг. В. Верниволя, брош. 20, опр. ... 30
† Люборацькі, сімейна хроніка, А. Свидницького, в оправі ... 1.50
† Людина, опис будови людського тіла для шкіл та самоосвіти, з богатьома малюнками та барвною таблицею, нап. др. Ів. Раковський ... 25
Людоїди і инші оповідання, Степана Костіва ... 25
Марта Борецька, історичне оповідання ... 25
* Маруся, повість Гр. Кв. Основяненка ... 25
... 2. Краса, оповідання А. Чехова ... 10
† Математика, практичні поради з аритметики та геометрії, Ів. Андрущенка, опр. ... 50
† Меланхолійний валець, новеля Ольги Кобилянської ... 20
Мала Історія України, написав І. К. ... 15
... В. Ко...

* Микола Джеря, повість Івана Нечуя Левицького, з ілюстраціями Е. Турбацького ... 60
* Місяць свідок і другі оповідання ... 20
* Молодий вік, оповідання для молодіжи, Кн. 1 ... 40
* Молода Україна. Провідні ідеї і епізоди—продовження праці Івана Франка ... 60
† Монт-Оріоль, роман, Ґ. де Мопасон, пер. М. Шраг. Два томи ... 80
† На білих скалах, повість Анатоля Франса, переклав Ів. Галущинський ... 65
Наверненний грішник, оповідання, Б. Пруса ... 20
† Назва України, з картами, нап. С. Шелухін ... 10
† На зелених горах, збірка поезій, О. Олеся ... 15
† На воді, оповідання, Ґ. де Мопасан, переклав М. Шраг ... 35
† Найкрасші загадки і забавки для старих і молодих ... 20
Напад на Січ, оповідання, Данила Мордовця, і Павло Полуботок, поема Ст. Руданського ... 5
* Наречена, оповідання, Георгія Г. Чулкова ... 15
† Нарис римської Історії, нап. К. Лоський ... 60
† Народний Декляматор, з переднім словом і вступними замітками, 107 ріжних віршів, опр. 1.25
* Народні казки ч. 1 ... 20
* Народні казки ч. 2. ... 20
* На стрічу сонцю золотому, повість Марії Колцуняк ... 50
† Наука природи, вступні відомости на I. клясу гімназіяльну та для народніх шкіл, нап. Поль Бер, переклад з французької мови під редакцією Т. Губенка, з 183 малюнками ... 35
* Наука про управу землі, М. М. Белегая ... 1.00
* На филях любови (поезії); Опир (галицька леґенда), нап. І. Мулярчик ... 10
† Національне відродження австро-угорських Українців (1772—1880 рр.), Вол. Гнатюка ... 25
† Начерк історії української літератури, написав Богдан Лепкий, книжка І. і II., брош. 2.00, опр. ... 2.75
† Начерк соціольоґії, нап. проф. др. Тома Ахеліс, пер. Якименко. В додатку: Поняття соціольоґії по Зіммелю ... 20
* Начерк стилістики, поетики і реторики, др. Конст. Лучаковського ... 40
На чужині, оповідання за ріжні пригоди в чужім краю, Івана Спілки ... 15
* Наша рідна мова, географія України і характер Українця, Поляка і Москаля. Написав проф. М. Возняк ... 10
† Наші казки, з образками ... 20
† Не до пари, Панська воля, Максим Грімач, Отець Андрій, Дві сови, Данило Гурч, народні оповідання Марка Вовчка ... 20

† Незвичайний злодій, детективний роман, нап. М. Старк ... 85
* Незвичайні пригоди Матія Сандорфа, повість в 2-ох томах, Ю. Верного ... 2.80
† Некультурна, новеля Ольги Кобилянської ... 20
* Не любо — не слухай, брехать не мішай, Т. Безшляха ... 20
* Не піддавайся біді, оповідання з селянського життя, др. А. Чайковського ... 25
* Не родися красний, але щасний ... 20
* Не-читальник, Л. Мартовича ... 40
† Німецька селянська війна, Фридрихa Енгельса (переклав з нім. В. Левицький) ... 40
† Німецько-український словар (кишеньковий) 65
† Новелі, Кн. I., Юрія Сірого ... 70
† Образки з громадського і письменського розвитку Русинів („Спомини з мого життя"); нап. Олександер Барвінський, в двох частях; перша часть з 10 портретами і двома картинами, друга часть з 12 портретами і 13 картинами ... 2.00
† Огляд бувальщини українського народа, переповів В. Андрієнко, з 40 образцями і 3 мапками ... 20
† Огляд історії України, І. Крипякевича, опр. ... 50
† Огляд території України, після д-ра С. Рудницького написав Петро Франко ... 10
Огонь на услугах чоловіка, (3 ілюстрації). — Становище пяниці. — Янко Музика. — Свинячий син. — Дні нашої слави і недолі ... 15
* О дванайцяти таблицях, оповідання після народних казок ... 25
* Олюнька, оповід. з життя ходачкової шляхти в 2-ох томах, др. А. Чайковського ... 80
Оповідання з військового життя і инші ... 15
* Оповідання про сорок розбійників ... 20
Оповідання Олекси Стороженка ... 15
Оповідання Пантелеймона Куліша ... 15
* Оповідання про заздрих богів, Мих. Драгоманова ... 10
* Опришок і другі оповідання ... 20
† Орися, Дівоче серце, Січові гості, оповідання П. Куліша ... 20
† Осаул Підкови, оповідання, В. Будзиновського ... 60
† От собі казочки, нап. Рудиард Кіплінг, пер. В. Ткачкевич, з двома образк., брош. 20, опр. ... 30
† От собі сторійки, нап. Рудиард Кіплінг, переклав Вас. Ткачкевич, з трьома образцями, брош. 35, опр. ... 50
† Паки й паки (про нашу літературну мову) М. Левицького ... 20
† Пан Потоцький, оповідання ... 15
* Панські жарти, поема з останніх часів панщини, Ів. Франка ... 40
† Панна де Мопен, роман, Т. Ґотіє, пер. М. Шраг, два томи ... 1.25
* Папа чи Христос, Ілїї М. Глови ... 60
* Пачкар, оповідання, Б. Лепкого ... 10
Перед осуд народа. „Нечесть" між „чеснотою", нап. др. Семен Демидчук ... 20
† Перезва, вірші В. Валентіна ... 10
† Перехресні стежки, повість Ів. Франка, опр. 2.00
† Перли міжнародного красного письменства (Серія англійських клясиків, ч. 1, Чарльс Дікенс: Сверщок на печі, домашня казка, з біографією автора) ... 40
† Писання Богдана Лепкого, з портретом автора і з нарисом його літературної діяльности, написаним Вас. Верниволею. Том І. Вірші, том II. Проза. В пол. оправі ... 5.50
* Пісні ... колійською народів, Евгена Єлачича ... 15
† Під Корсунем, історична повість А. Кащенка, видання 3-тє ... 45
† Під одну булаву, історичне оповідання, Вяч. Будзиновського ... 60
† Під прапором свободи, вибір патріотичних деклямацій ... 30
* Підручник ... образів, як оперувати машинами і їх сполученями, Юр. Костура ... 75
* Під шум млинських коліс, оповідання в 2-ох частях, В. Держируки ... 20
* Пісні широї любови, поезії Марка Скритого ... 50
† Поганий день Василя Івановича, оповідання Д. Мамина-Сібіряка, пер. Є. Вировий, з малюнками Ю. Магалевського, видання 4-тє ... 10

† Поезії О. Олеся ... 50
† Поза межами болю, картина з безодні, нап. Осип Турянський ... 60
† Полонений на Кавказі, нап. гр. Толстой, правдива подія з російського, брош. 20, опр. ... 30
† Попович Ясат, Правда та неправда, українські народні казки (зі збірника І. Рудченка), з 9-ма малюнками Ю. Магалевського ... 10
* Порадник для женщин, що хочуть бути здоровими ... 15
* Порадник для залюблених або Як писати любовні листи ... 35
Порадник лікарський ... 20
† Початкова географія для народніх шкіл, з багатьома малюнками і картою, написав Степан Рудницький, брош. 60, опр. ... 75
Починок, оповідання, Б. Лепкого ... 15
* Порадник лікарський, написав Др. Силвестер Дрималик. Сторін 288 ... 2.00
* Поміж ворогами, незвичайно інтересна повість І. Левицького ... 60
При битій дорозі, оповідання з часів війни, написав М. Струтинський ... 85
* Пригода Гука, незвичайно займаюча повість славного американського автора М. Твейна ... 75
* Пригоди наймолодшого брата, В. Гнатюка ... 15
† Пригоди статечної мищі, нап. Д. Мамин-Сібіряк, видання 3-тє, з малюнками художника М. Погрібняка ... 10
† Приказки Евгена Гребінки, з портретом автора й передмовою Б. Л. ... 20
* Припізнений московський пашпорт, оповідане, М. Твейна ... 10
* Природна метода лічення ... 15
* Притча про садівника та инші оповідання, Метислава Руса ... 40
† Причепа, повість Ів. Нечуя-Левицького, опр. 2.00
† Причини аграрної революції на Україні і шляхи до розвязання аграрної справи, інж. Мик. Байера ... 10
† Про алькоголізм, нап. Микола Чайковський, з 11 ілюстраціями ... 10
Про батька козацького Богдана Хмельницького. Написав Михайло Грушевський ... 30
* Провідник, практичний підручник до науки англійської мови ... 1.50
* Про жіночу неволю в історичнім розвою, Мих. Ганкевича ... 30
Промови, деклямації і желання на весілях, хрестинах і забавах ... 10
* Про полові справи, нап. др. Михайло Кос, четверте змінене видання, з образками ... 30
* Пророцтва арабської цариці Михальди ... 20
† Про світ Божий, бесіди по природознавству, Ю. Сірого ... 40
Проти алькоголю ... 20
† Про тифи — черевний, плямистий та поворотний (з малюнками), нап. др. Ст. Суховаченко ... 20
* Про українських козаків, Татар та Турків, М. Драгоманова ... 25
Про Христофа Колюмба та відкриття Америки (2 ілюстрації). — Закон не спинить пиянства, тільки виховання. — Ріп Ван Вінкель, Вашінгтона Ірвінга. — Дні нашої слави і недолі ... 15
1. Про Шевченкові твори. 2. Оферма, оповідання з військового життя ... 20
† Психольоґія, з 14 образками в тексті, нап. др. Вільгельм Єрузалем, із шестого німецького видання за дозволом автора переклав Григорій Кичун ... 1.00

† Психольоґія, начерк науки про людську душу, нап. др. Іван Раковський, брош. ... 65
* Птичка-червоногорличка і инші оповідання, нап. Хрістоф фон Шмід, пер. Волод. Держирука ... 10
† Пес Баскервілів, детективний роман, нап. Конан Дойл ... 85
* Рай і поступ, Мих. Драгоманова ... 40
* Рахункова книжочка, опр. ... 50
† Революція в Росії (від 1861 року до найновійших часів), Т. Ф-н. ... 15
† Рись-мати, Брат і сестра в лісі, українські народні казки (зі збірника І. Рудченка), з 8-ма малюнками Ю. Магалевського ... 10
† Рідне письменство, др. В. Сімовича ... 10
† Рідне слово, збірка новель і оповідань українських авторів ... 1.00
Різдвяна ніч (з 10 образками), Миколи Гоголя ... 20
* Робінзон Крузо, з образками ... 1.00
* Розбишаки в паломничій одежі, оповідание для народу ... 10
* Розбійник Кармелюк, історичний роман в 6-ох томах, Мих. П. Старицького ... 2.40
* Розмова Поляка з Русином, веселий вірш, в котрім Русин висмиває польську пиху ... 10
† Розмова про недуги та здоровля, нап. др. Вадим Зелінський ... 10
* Розмова тверезого пияка Василя з горівкою, нап. Мартин Гриншиш ... 5
Росія й Україна, М. Михайленка ... 25
† Рубають ліс, повість Антона Крушельницького, опр. ... 2.00
† Русалка й инші казки братів Ґріммів, з ілюстраціями ... 20
† Русалка, оповідане Ганни Барвінок ... 20
† Русь-Україна а Московщина-Росія, історична політична розвідка, Льонгина Цегельського ... 40
* Рухові забави і гри, І. Боберського ... 30
† Самостійна Україна Р. У. П. ... 15
† Самоуправа школярів, нап. Йоганнес Геп, переклав Василь Мороз ... 60
† Саламбо, роман, Ґ. Фльобер, пер. В. Чорний. Три томи ... 1.10
† Сафо, роман, А. Доде, пер. В. Чорний ... 35
Світові байки в оповіданнях, Ст. Руданського ... 15
† Своє життя, розмова на біжучі теми, з малюнками, нап. Петро Тихий ... 25
* Серед вічних снігів і ледів, В. Лункевича (з російського переклав І. Галущинський) ... 30
Свято весни. — Ворог між нами. — Христос воскрес. — До часу збанок воду носить (2 ілюстр.) — Тополя (1 ілюстр.). — Мати. — На Великдень. — Старинний звичай. — Дні нашої слави і недолі ... 20
1. Серце не навчити. — 2. Побратими. — 3. Вістун. Оповідання ... 10
† Сестра, Козачка, Чумак, народні оповідання Марка Вовчка ... 20
* Сила і краса, повість, В. Винниченка і Як баба Горбулиха зробила страйк, оповідання, А. Граб-ка ... 25
† Син України, історична повість у трьох частинах, з ілюстраціями та мапою, сюжет, опрацьовування та редакція Вал. Злотопольця, компонували Ігорь Федів та Вал. Злотопольць, брош. 1.50, опр. ... 2.00
Сільська вчителька, оповіданне Д. Чамполього ... 10
* Сівовий підручник до радових вправ „Вворяд" 30
† Скошений цвіт, вимок з галицьких образків, повість Василя Барвінка (Володимира Барвінського), друге видание, із вступом Богдана Лепкого ... 75
† Славні побратими, історичне оповідання А. Кащенка, видання 5-те ... 20

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ: — Кождий [illegible] виразно всі титули книжок, які йому подобались і обчислити загальну належитість за книжки. Гроші належить посилати через почтовий або експресовий моні-ордер, Кеш на C. O. D. не висилається. Адреса замовляючого мусить бути написана як найдокладніше. Мешканці по малих місцевостях повинні при замовленню книжок посилати 10 центів на реджістер. За недоручені книжки, коли замовляючий не прислав на реджістер 10 центів, книгарня не відповідає. — Замовлені книжки висилаємо відворотною почтою. Гроші належить посилати наперед.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ХОТЯТЬ ЗАНЯТИСЬ РОЗПРОДАЖЮ КНИЖОК, ДАЄМО ЗНАЧНИЙ ОПУСТ.

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий моні-ордер на імя, яке подано у поніснім адресі.

„SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.